

Педагогическо списание на
Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“

**ПЕДАГОГИЧЕСКИ
АЛМАНАХ**

Брой 2, 2022

DOI: 10.54664/NFFM4657

**ПРОФ. Д.П.Н. МАРИН ПЕТРОВ ЛЮЛЮШЕВ ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ
НА НАЙ-НОВИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ
НА УЧЕНИТЕ ОТ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ**
Веселина Петрова¹, Петя Конакчиева²

PROF. MARIN PETROV LYULYUSHEV, DR HABIL,
ON THE POPULARIZATION OF THE LATEST RESEARCH
OF SCIENTISTS FROM THE FACULTY OF EDUCATION

Veselina Petrova, Petya Konakchieva

Проф. д.п.н. Марин Люлюшев
(19.02.1932 г. – 6.03.1997 г.)

¹ **Веселина Петрова** – професор, доктор, преподавател в катедра „Предучилищна педагогика“ във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, България, e-mail: veselinavpetrova@abv.bg

² **Петя Конакчиева** – доцент, доктор, преподавател в катедра „Предучилищна педагогика“, Педагогически факултет, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, България, e-mail: petyaunivt@mail.bg

Abstract: *The article is dedicated to the 90th anniversary of the birth of Prof. Marin Lyulyushev, the first dean of the Faculty of Education and the first editor-in-chief of Pedagogical Almanac. It presents his contribution to: uniting the academic community aiming to integrate teaching and research work; international cooperation – necessity and responsibility; academic writing in the creative work of teachers; the first editorial board of the journal.*

Keywords: *Prof. Marin Lyulyushev, PhD; first dean; first editor-in-chief; editorial board; Pedagogical Almanac; journal*

ВЪВЕДЕНИЕ

Навършиха се 90 години от рождението на първия редактор на сп. „Педагогически алманах“ – проф. д.п.н. Марин Петров Люлюшев. Периодичното издание на Педагогически факултет при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ е закономерен резултат от неговата упорита и целенасочена работа за модернизиране професионалната подготовка на студентите и академичното развитие на преподавателите. От позициите на първи Декан на Факултета за подготовка на детски и начални учители през мандат 1984 – 1987 г., зам.-декан по научната дейност на Педагогически факултет през мандат 1995 – 1997 г. и ръководител на катедра „Педагогика“ от 1984 г. до 1997 г. утвърждаваше идеята за единен теоретико-приложен подход в учебната и научната работа по подготовката на нов тип учители с висше образование за децата от предучилищна и начална училищна възраст (вж.: Долапчиев 1997; Долапчиев 2002; Петрова 2013).

Оценяваше състоянието на наличната специализирана литература в областта на педагогическите науки, убедително обосноваваше необходимостта от обновяване на библиотеката със съвременни и стратегически важни публикации за разширяване на научния кръгзор на преподавателите, студентите, учителите и всички интересувачи се от сложната образователна проблематика. Реални възможности за обогатяване с продуктивни идеи на теорията и практиката за възпитание, обучение, образование, личностно формиране и пр. търсеше и ежедневно откриваше както в трудовете на хабилитираните преподаватели, така и в съобщенията, докладите на новоназначените преподаватели, които оставаха затворени в личните архиви на авторите им.

През 90-те години на XX в. със загриженост споделяше, че ще се изпълни цяло десетилетие на задълбочена научна работа, ежедневно извършвана от членовете на академичния състав на факултета, а резултатите от провежданите изследвания в детските градини и училищата не са получили полагащата им се популярност. Анализиралаше причините за трудностите, които учениците срещат при публикуване на своите трудове, и оптимистично описваше авторския си проект за печатно издание от първата година на най-младия факултет за университета до постигането на набелязаната цел – периодично издание на непубликувани резултати от научни изследвания. Реализацията на тази смела идея през 80-те – 90-те години на XX век изглеждаше много трудно осъществима, но бъдещият главен редактор бе направил задълбочено проучване на университетската мрежа по света и обобщаваше, че свои периодични издания поддържат само водещи в науката факултети, центрове и други научни институции. Аналогични изследвания в този период осъществяваха и учените от двата вече утвърдили се в системата на висшето образование факултети на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ – Филологически и Исторически.

МЕТОДОЛОГИЯ

Авторите посвещават статията на 90-тата годишнина от рождението на първия Декан на Педагогически факултет и първи главен редактор на списание „Педагогически алманах“. Изложението представя подбрана част от приносите на проф. д.п.н. Марин Петров Люлюшев, измерими чрез методи за събиране и систематизиране на сведения за израстването в академичната йерархия на учени от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и други висши училища от нашата страна и чужбина в областта на педагогическите науки. Актуализира основния принцип на проф. д.п.н. Люлюшев, че Педагогиката на висшето образование е точна наука и е възможно да се развива от високо квалифицирани учени, които умело подбуждат любознателността към проблемите на детското развитие (вж.: Чакъров 1971). Основава се на анализи по публикации от електронния архив на сп. „Педагогически алманах“, обзор на документи за основни събития от 1984 г. до 2022 г. по реализацията на авторския проект за периодичен печатен орган на факултета. Поставен е акцент

върху неоспоримите приноси на проф. д.п.н. Люлюшев за създаването на кадровия потенциал и неговото научно израстване. Направен е опит за очертаване на резултатите от всеотдайния труд на уважавания учен, колега и приятел на поколения преподаватели, придобили популярност в науката върху страниците сп. „Педагогически алманах“. От своето основаване през 1993 г. до сега печатният орган на Педагогически факултет укрепва връзките и зависимостите между образователната теория и практика, акумулира творческа енергия в развитието на педагогическите науки, утвърждава значимостта си, обоснована от своя първи главен редактор – проф. д.п.н. Марин Люлюшев.

Конкретните измерения на постигнатите резултати са разпознаваеми в събитията, характеризиращи развитието на научния потенциал на Педагогически факултет, изявено в публикациите на учените в областта на педагогическите науки.

РЕЗУЛТАТИ

Сплотяване на академичната общност за интегриране на учебно-преподавателската и научно-изследователската работа

През м. май 1984 г. Ректорът на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ на основание Постановление № 27 на Министерски съвет издава заповед за разкриване на Факултет за подготовка на детски и начални учители с Декан доц. к.п.н.¹ Марин Люлюшев и зам.-декани – доц. к.ф.н.² Невяна Дончева и гл. ас. к.ист.н.³ Калчо Калчев. Новоназначеното ръководство приема отговорната задача за подготовка на нов тип детски и начални учители с висше образование. Създаването и укрепването на новата академична структура е съпътствано с множество проблеми по разработване на необходимата документация, осигуряване на материално-техническа база за учебния процес, кадрово обезпечаване и пр., и пр.

Спецификата в подготовката на учители за деца от предучилищна и начална училищна възраст налага високи образователни изисквания, сред които най-важното е осигуряване на специализирана педагогическа литература. Наличните учебници и учебни помагала, разработени предимно от учените на СУ „Св. Климент Охридски“ и ЮЗУ „Неофит Рилски“, са упорито издирвани от студентите и новоназначения преподавателски състав. Макар и бъдещите учители старателно да си водят записки по време на лекциите, оценяват, че не разполагат с необходимите и достатъчни източници за академично учене. Студентите осъзнават, че реализирането на качествена професионално-педагогическа подготовка съществено се различава от училищното обучение, обикновено осъществявано по един учебник. Преподавателите, от своя страна, са убедени, че провокирането на студентска любознателност към различни жанрове педагогическа литература е старт за академично учене и за неговото усвояване трябва да се създаде богата специализирана библиотека.

По това време фондът на Библиотечно-информационния център на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ разполагаше с някои основни източници, но те бяха малобройни и ползването им бе възможно предимно в читалнята. Осигуряването на ценни книги своевременно се предоставяха по пътя на междубиблиотечния обмен, но удовлетворяваха само до известна степен някои от потребностите на студентите и преподавателите. Фондът съхраняваше и източници от специализираната библиотека на Педагогическия институт и Педагогическото училище. Безспорно бе, че тяхното съдържание е важно, но е по-подходящо за изследване историята на образователния процес. Модернизирането на професионално-педагогическата подготовка бе осъществимо само с нови научни трудове, за които бе необходимо поколение от учени с творчески потенциал.

Деканът упорито настояваше и създаваше необходимата академична подкрепа за разработване на цялостни системни лекционни курсове, методически материали за семинарните и лабораторните упражнения, проекти за професионално-практическото обучение и пр., като насърчаваше преподавателите за писане на учебници и друга специализирана литература. Същевременно задълбочено обосноваваше своето убеждение, че е необходимо интегриране на учебно-преподавателската работа с научно-изследователска, но то може да се постигне от целенасочени и добре подготвени изследователи.

През 80-те – 90-те години педагогическата наука бе поставена пред множество изпитания. На безпощадна критика се подлагаше теорията за комунистическото възпитание, но нова, прогресивна педагогическа методология предстоеше да се създаде. Изпълнението на тази отговорна задача мобилизираше не само нашия преподавателски състав, а и учените както в по-рано създадените, така и в новооткритите педагогически факултети в нашата страна, а и в чужбина. Безценен извор на знания за възпитанието, обучението, образованието, развитието в детска възраст учителството и учените намираха в трудовете на класиците. Методологическа основа в нашата страна бе изградена от поколение изследователи, работили в реалната образователна среда. Сред тях се открояваше трудът на проф. Найдено Чакъров с умело защитената теза, че „педагогиката е точна наука“ и всяка образователна дейност трябва да се осъществява по алгоритъм. Стремелът на тогава доц. к.п.н. Марин Люлюшев бе да мотивира постъпилите на работа във Факултета за подготовка на детски и начални учители, завършили различни специалности, че преди всичко са длъжни да преустроят своето мислене за успешно разрешаване на проблемите за развитието на децата в предучилищна и начална училищна възраст.

Новоназначеният преподавателски състав трябваше да овладее едновременно поне две роли – на академичен преподавател и на учен. В процеса на работата се оказа, че те са непосредствено свързани в ролята „автор“ на научен текст. Нейното изпълнение бе осъществимо чрез формиране на специални индивидуални способности за експериментално-приложна работа. Тогава Деканът и Деканското ръководство упорито работеха за създаване на благоприятен психоклимат за самоусъвършенстване на преподавателския състав, иницирайки целенасочена и системна работа. Чрез дейности за издигане академичния ръст на катедрите възникваха и придобиваха устойчивост благоприятни предпоставки за развитие на научния потенциал. Хабилитираните преподаватели вече си бяха изградили авторитет на учени в областта на педагогическите науки. Готовност за предстоящо хабилитиране започнаха да заявяват защитилите своите дисертационни трудове. Преобладаващата част от нехабилитираните преподаватели се бяха ориентирали в актуалната педагогическа проблематика, уточняваха темите на своите бъдещи дисертационни трудове, участваха в научни форуми със съобщения, доклади (вж. Йорданова и др. 2013).

По това време проф. д-р Марин Люлюшев беше избран за член на Научния съвет по педагогика и психология към Висшата атестационна комисия. Неговата компетентност за създаване и оценяване на научна продукция утвърждаваше в академичната общност на Педагогически факултет творчески подход за разпознаване и проучване на протичащите съществени изменения в учебното дело на страната и търсене на техните съответствия в инициативите и дейностите за създаване на единно европейско образователно пространство. Въз основа на своя богат опит за подпомагане на преподавателите в академичното им израстване Деканът с изключителна загриженост се отнасяше към проблемите, възникващи в популяризирането на резултатите от извършваната преподавателска и научна работа в Педагогически факултет. Поощряваше желаещите да участват активно в научните форуми, за да придобиват опит и да се приобщават към педагогическата общност в нашата страна и в чужбина. Посочваше примери за значението на периодичните издания в научното израстване на кадровия потенциал и търсеше съмишленици за издаване на списание.

Международното научно сътрудничество – необходимост и отговорност

Създаването на ново поколение детски и начални учители с висше образование в единното европейско образователно пространство е водеща цел на Педагогически факултет във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, завещана от неговия първи Декан – доц. к.п.н. Марин Петров Люлюшев. Нейната реализация премина през много изпитания, но и в наши дни поражда неочаквани предизвикателства, води към нови идеи, подбужда академичната общност към самоусъвършенстване. Връщането в хронологията на по-важните събития от живота на Педагогически факултет поражда спомени за есента на 1986 г., когато доц. к.п.н. Марин Петров Люлюшев бе поканен за научен обмен в университета „Фридрих Шилер“, гр. Йена. Тогава новоназначените преподаватели участвахме в „уроците“ по предварителна подготовка за задгранична командировка.

В качеството си на задълбочен учен и отговорен администратор нашият Декан споделяше своите идеи за рационално оползотворяване на всеки ден и час от предстоящото посещение на

университета. Запознаваше ни с традициите на нашия университет за установяване и поддържане на творчески контакти със задграничните висши учебни заведения. Внушаваше ни отговорностите, които всеки командирован преподавател е длъжен да познава и съобразява в международното сътрудничество. Съветваше ни предварително да планираме посещенията си във висшите училища на други държави, като се основаваме на достоверна информация за предстоящи авторитетни научни форуми. Подчертаваше, че участието в тях трябва да бъде на висота, тъй като партньорите са много взискателни при оценяване на научната продукция и публикуването в сборник или списание е справедлива оценка за автора.

Допълваше, че има „протокол“ на подготовката за задгранична командировка. Първата точка от него е разработването на научен труд, с който авторът представя на форума своята страна. Важно е стриктно спазване на изискванията, публикувани в поканата за конференцията (конгреса), както и обмисляне на начина за представяне на труда. Ориентирането в програмата, търсенето на изследователи със сходни интереси, обмислянето на дългосрочно сътрудничество трябва предварително да се подготви. Един от най-често прилаганите варианти е естетически оформена покана за предстоящ научен форум в нашата страна или в нашия университет. По това време кореспонденцията се водеше по пощата и ръчното пренасяне на съобщения, покани и др. създаваше определена сигурност, че предстоящото събитие ще бъде популяризирано. В своя куфар командированият подрежда рекламни материали, предоставени от „Международен отдел“, както и сувенири от Велико Търново и България.

В разговори Деканът оценяваше университета „Фридрих Шилер“ за еталон на педагогическото висше образование. В своята творческа програма наред с научно-изследователските задачи в областта на историята на педагогиката и германското образование си бе съставил много подробен списък с въпроси по организацията и управлението на обучението и професионалната подготовка на учителите във висшето училище. Пред нас подреждаше по степен на важност проектираните дейности, въвличаше ни в обсъждания за реализирането им. Вслушваше се в нашите питания, систематизираше ги и по тях обогатяваше със задачи своята програма. Умееше да обобщава предложенията и да проектира нови срещи с водещи германски учени.

След завръщането си от Германия, макар и много ангажиран с административни дейности, намираще време да сподели с новоназначените преподаватели свои впечатления за традициите и новаторството в работата на германските учени и педагогически ръководители. Като анализираше реализацията на програмата за задграничната си командировка, обосноваваше своята визия за мисията, структурата и функциите на новооткрития Факултет за подготовка на детски и начални учители във Великотърновския университет. Анализираше постиженията на германското висше педагогическо образование, но реалистично преценяваше, че в нашите условия нито е възможно, нито е необходимо неговото възпроизвеждане. От позицията на задълбочен изследовател в областта на История на педагогиката и българското образование припомняше, че при изграждането на нашата педагогическа система са ползвани образците на най-високите световни постижения, но те винаги са приспособявани за удовлетворяване на нашите реални просветни потребности. Със самочувствие представяше постиженията на нашия университет в професионалната подготовка на учители за средния и горния училищен курс по български език, история и пр. Убедително разкриваше обществените потребности от ново поколение детски и начални учители с висше образование, за удовлетворяването на които е необходим системният и целенасочен труд на всички във факултета.

Специално внимание отделяше на академичното общуване и равнищата на неговото реализиране. Като се позоваваше на своите впечатления от проучения германски опит за оценяване на говорната култура при подбора на кандидат-студенти за педагогическите специалности, Деканът предложи и Академическият съвет прие решение за задължителна проверка на комуникативните способности и музикалните възможности на желаещите да бъдат обучавани във факултета през кандидат-студентската кампания на 1987 г. Създаде екип за разработване и апробиране на технология за установяване индивидуалното равнище на устната реч. Преминалите през тази проверка кандидат-студенти признаваха, че чрез нея са провокирани интересите им към спазването на пра-

воговорната норма в общуването. Оценявах високо значението на тази първа форма за запознаване с бъдещите си преподаватели и споделях своите очаквания за подобряване на говорната си култура в новата за тях академична среда. Не е случайно, че в следващата 1988 г. тази проверка бе приета за задължителна при подбора на детски и начални учители от висшите училища в нашата страна.

В цялостната система на професионално-педагогическото обучение грижите на Декана и неговите съмишленици за издигане равнището на академичното слово намираха, а и сега намират израз в разнообразни дейности за овладяване на ораторско майсторство по идеи от български и чужди учени. Полезни примери за завладяване на аудиторията и поддържане на любознателността доц. к.п.н. Люлюшев осигури чрез видеозаписи на лекциите, изнесени от авторитетни учени на СУ „Св. Климент Охридски“ и чуждестранни гост-лектори. Те и сега се съхраняват в Аудиовизуалния център на университета. Този безценен опит по ораторско майсторство допълва благоприятните предпоставки за усъвършенстване на устната реч, които предоставя на първокурсниците говорната среда във великотърновския край. В нея започва процесът на самоусъвършенстване по време на говорене, който е неразделна част от овладяването на учителската професия. Не е случайно, че в световния опит формирането на умения по самоконтролиране при слушането с разбиране на събеседника и смисленото изказване са приети за основа на овладяването на професионалната култура на учителя.

Деканът подробно описваше достойнствата на университетската йерархия в Германия и нейното значение за качеството на образователния процес в детските градини и училищата. Настойчиво търсеше и успешно намираше съмишленици за полагане основите на висшето педагогическо образование за детски и начални учители в нашата страна. Поставяше акценти върху необходимостта от задълбочаване на теоретичната подготовка на студентите и убедително доказваше нейното значение за формиране на техните професионални способности. Със загриженост признаваше, че все още несправедливо е подценявана работата на детските и началните учители в България. Затова мотивираше преподавателите за извършване на задълбочени научни изследвания, доказващи важността както на предучилищната подготовка, така и на началното училищно образование за пълноценното развитие на детето. Поемаше личен ангажимент за тяхното популяризиране.

Академичното писане в трудовата дейност на преподавателите

Бъдещият главен редактор на списанието съумя да превърне подготовката на първия му брой в целенасочен процес за по-задълбочено опознаване на изследователите от различни поколения. В продължение на близо десетилетие последователно и упорито мотивираше преподавателите за създаване на качествена научна продукция. Сплоти ядро от хабилитирани преподаватели и ги ангажира за подпомагане на новоназначените колеги, поели по пътя на свободна аспирантура⁴, с консултации и други форми на подкрепа. Умело ориентира бъдещите автори към сътрудничество с утвърдени учени предимно от СУ „Св. Климент Охридски“, висшето училище, създадо преобладаващата част от академичния състав на Педагогически факултет. Приложи безспорен дипломатически подход и успя да видоизмени съществуващите взаимоотношения „преподавател – студент“ в продуктивни взаимодействия „научен ръководител – аспирант“, „научен консултант – млад изследовател“, „рецензент – автор“.

От създаването на Педагогически факултет през 1984 г. до 1993 г. в сътрудничество с ръководителите на катедрите проф. д-р Марин Люлюшев изведе на преден план обучението в правила по „академично писане“ и „академичен стил на поведение“. В дневния ред на катедрените съвети свое място заеха дискусиите за специфичната проблематика на периодичното издание и дейностите по създаването му. Обсъждаше се мисията, структурата, функциите на печатния орган и неговото приложение в учебно-преподавателската и научно-изследователската работа на факултета. Продуктивни бяха разговорите за изискванията към продукцията за обучение на студентите (лекционни курсове, методически указания, основна и допълнителна специализирана литература), която трябва да се разработи преди създаването на списанието. Продължаваха проучванията по основните характеристики на научните жанрове – съобщение, доклад, статия, студия, моно-

графия, както и тяхното значение за развитието на учените. Постепенно се оформяше обликът на списание, което ще е още един научен източник за популяризиране на най-новите изследвания на преподавателите сред читателите с интереси към актуалната педагогическа проблематика – учени, студенти, учители и др., ориентиращ в постиженията на световната педагогическа наука.

Този процес беше ускорен от Ректорското ръководство на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ чрез приемане и внедряване на прогресивна издателска политика. В резултат от нея през 90-те години на XX в. Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ обогати своята дейност с нови периодични издания на факултетите. През 1992 г. в научната библиотека смело влезе сп. „Проглас“ на Филологически факултет, а през 1993 г. започна издаването на сп. „Епохи“, печатен орган на Исторически факултет. Интереси към двете списания започнаха да извяват учени от страната и чужбина, оценявайки високо възможностите за сътрудничество чрез популяризиране на резултатите от своите изследвания. Академичната общност на Педагогически факултет също заяви готовност за издаване на свое списание. Сформирана бе комисия за събиране на информация относно разработените, но непубликувани трудове на преподаватели от Педагогически факултет.

Под ръководството на проф. д-р Марин Петров Люлюшев започна целенасочена научна работа по подготовката на първия брой на печатния ни орган, за реализирането на която бяха уточнени три последователни равнища – катедрено, редакционно и издателско. На първото равнище ръководителите на катедрите организираха проучване на непубликуваната дотогава научна продукция на преподавателите. Във всяка катедра бе възложено на определен преподавател да оформи списък на предлаганите разработки, към който да се приложат ръкописите в първичен „том“. Оказа се, че те са с научни достойнства, но имат и несъвършенства. Въз основа на утвърдената във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ практика за ежеседмично провеждане на заседания на катедрените съвети във всеки понеделник след 13,00 часа, бе взето решение на Факултетския съвет за включване на постоянна точка в дневния им ред, която да се посвещава на задачата за анализиране на предлаганите трудове за публикуване в списанието. Всеки представен материал бе подлаган на обсъждане и научно редактиране.

Авторите, получили от катедрения съвет решение за отпечатване в списанието, представяха своите ръкописи (съобщения, статии, студии, рецензии) на второто равнище. Като обосноваваше обстойно своята висока отговорност за създаването на научна продукция, проф. д-р Люлюшев задълбочено четеше и рецензираше всеки предложен материал. Същевременно търсеше съмишленици, които доброволно и компетентно да участват в редакторската работа по подготовката на списанието. Съумяваше да подкрепи бъдещите автори в привличането на един вътрешен и един външен рецензент. Всички дейности по подготовката на списанието бяха подчинени на принципите за доброволна и отговорна работа. С научното редактиране на материалите много ентусиазирано и отговорно се заеха доц. к.п.н. Мариана Цоневска, доц. Панайот Дражев, гл. ас. к.пс.н. Илия Стойков. Оказа се, че е необходим секретар, който да отговаря за събирането на предлаганите от катедрените съвети материали, да синхронизира дейностите по редактирането им, както и да популяризира идеята за учредяването и поддържането на печатния орган на факултета. Изпълнението на тези, а и на много други задачи Факултетският съвет възложи на гл. ас. Веселина Петрова.

Първата редакционна колегия

През месец февруари 1993 г. Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ включи в своя план издаването на първия брой на списанието. Факултетският съвет предложи и Академическият съвет утвърди първата редакционна колегия в състав: проф. д-р Марин Люлюшев – главен редактор и членове доц. Панайот Дражев, доц. д-р Мариана Цоневска, гл. ас., к.пс.н. Илия Стойков, гл. ас. Веселина Петрова (секретар), Бойка Костова (уредник), гл. ас. Пламен Легкоступ (художник). Сред постъпилите предложения за название на списанието се отличаваха предложението и обосновката на главния редактор (вж.: Петрова 2013). Под ръководството на проф. д-р Люлюшев първата редакционна колегия определи за своя цел да подпомага научното развитие на изследователите, работещи в областта на педагогическите науки както в нашия университет, така и в други български и задгранични висши училища.

Редакционната колегия прие за първостепенна задача утвърждаването на единен научен стил на работещите в Педагогически факултет, чрез установяване и поддържане на взаимодействието „редакционна колегия – катедрен съвет“. Главният редактор и членовете на редакционната колегия конкретизираха в подробно описание основните изисквания към разработките. В съответствие с традициите на Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ се оформи обликът на ръкописите. Те трябваше да съдържат всички необходими елементи за научна публикация (рубрика, заглавие, имената на автора/ авторите, местоработата им, резюме, ключови думи, основен текст, бележки, ползвана литература). Специално внимание бе отделено на разработването на основния текст в съответствие с избрания научен жанр.

Създаването на единен научен стил бе подчинено на водеща задача в издателската политика на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ за утвърждаване на етичните норми в изследователския процес. В духа на основното предназначение на специализираното издание, а именно: популяризиране на най-новите резултати от проведени педагогически изследвания, академичната общност прие, че за обсъждане в заседанията на катедрените съвети авторите трябва да предлагат само непубликувани свои разработки. Съществена характеристика на основния текст е оригиналността, постигната чрез ясен изказ на основния замисъл и задълбочена научна аргументация. Усвояването на умения за коректно цитиране на източници, съществени за методологическата обосновка на защитаваната теза, наложи организирането на задълбочено изучаване на вече придобили популярност и най-често прилагани варианти. Събрани и систематизирани бяха образците, публикувани в речници. Прието бе изискването за коректно представяне пред читателя на анализирания първоизточници в основния текст и в справката за ползвана литература. Чрез ръководителите на катедрите главният редактор и членовете на редакционната колегия се ангажираха с разяснителна работа по основните правила в научната етика. Поставен бе акцент върху количественото съотношение в обема на оригиналния текст от автора и ползваните цитати. Популяризирано бе класическото правило в издателската практика, че ползваните в анализите чужди мисли могат да заемат до една трета от изложението и трябва коректно да бъдат цитирани.

Редакционната колегия заседаваше ежеседмично, за да е възможно обстойното обсъждане и редактиране на предлаганите от катедрите материали. Авторите, желаещи да публикуват свои трудове в сп. „Педагогически алманах“, предоставяха поне десет дни преди заседанието на редакционната колегия своите „чернови“ в три екземпляра и решението на катедрения съвет за отпечатване. Прилагаха също и две положителни рецензии от хабилитирани преподаватели. Много упорито търсеха рецензенти на своите разработки, като спазваха препоръката на главния редактор на списанието за един вътрешен, работещ в нашия университет, и един външен – от друго висше училище, като и двамата трябваше да работят по предлаганата за публикуване проблематика.

Всички членове на редакционната колегия се запознаваха с постъпилите материали и се подготвяха за обсъждането, като набелязваха писмено ясно формулирани въпроси към автора и препоръки за подобряване на изложението. Заседанието завършваше със съставяне на протокол с бележки и указания към всеки автор, който трябваше да продължи да работи над своя текст, като го обогати и доусъвършенства. Обикновено авторите си създаваха нагласа за преработване на началния вариант на ръкописа, като се ръководеха от убеждението, че се обучават в академично писане и формират творческите си способности за създаване на научен текст. По това време пишехме на пишещи машини и трябваше да разрешаваме множество проблеми (научни, технически и други). Уредникът на списанието приемаше необходимите екземпляри от преработения „ръкопис“, двете рецензии от хабилитирани преподаватели, извлечението от протокола на катедрения съвет и неговото решение за качествата на труда. По-нататък продължаваше комуникацията с всеки автор, като му осигуряваше възможност за запознаване с протокола от заседанието на редакционната колегия и уточняваше сроковете за преработка на ръкописа.

Главният редактор на списанието следеше внимателно преработването на всеки от трудовете. Много старателно проверяваше корекциите и изпълнението на бележките, препоръките за подобряване на „ръкописите“. Членовете на редакционната колегия повторно преглеждаха преработените материали, за да подпомогнат работата на издателския екип, реализиращ третия етап от изработването на списанието. Всеки изпълняваше своите задачи: доц. к.п.н. Мариана Цоневска

работеше върху правописа, пунктуацията, научния стил. Доц. Панайот Дражев се ангажираше с преценка на новаторството и творчеството на автора. Гл. ас. к.пс.н. Илия Стойков анализираше психолого-педагогическата обосновааност на разработката. Гл. ас. Веселина Петрова анализираше описанието на научния апарат, коректността при цитиране, актуалността на ползваната научна литература. Друго задължение на секретаря на редакционната колегия беше да оформи технически съдържанието на първия брой и да подреди за предаване в Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ необходимите документи – един ръкопис, решение на катедрения съвет за отпечатване, две положителни рецензии. Вторият ръкопис оставаше в архива на списанието, а третият – в архива на съответната катедра.

Посредством много трудоемка технология професионалният екип на издателството извая първия брой на сп. „Педагогически алманах“. Художникът гл. ас. Пламен Легкоступ бе изработил с художествено майсторство корицата, която и сега блести с нюансите на слънчевите лъчи. Книжното тяло бе оформено в съответствие с изискванията за периодичните издания, публикуващи резултатите от най-новите педагогически изследвания.

На свое заседание, проведено на 19 декември 1993 г., членовете на редакционната колегия обсъдиха своята дейност по издаването на списанието. Благодариха на главния редактор за неговия всеотдаен труд, вложен в създаването и сплотяването на редакционната колегия, в обучението на академичния състав по правилата на научната етика, във формирането на поколение преподаватели и учени с творчески способности и ентузиазъм за продуктивна работа. Изказаха своята признателност към Ректорското ръководство и към Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“ за реалните им приноси по учредяването на периодичния печатен орган на Педагогически факултет.

Главният редактор проф. д.п.н. Марин Петров Люлюшев предложи и Редакционната колегия прие 19 декември да се празнува ежегодно като *Рожден ден на сп. „Педагогически алманах“*.

ДИСКУСИЯ

Сп. „Педагогически алманах“ изпълва своята тридесета годишнина и е на прага на четвъртото си десетилетие. То вече е оформило образа си на авторитетно периодично издание. Време е за търсене на най-подходящите начини за изразяване на признателност към неговия създател – проф. д.п.н. Марин Петров Люлюшев. Дали ще успеем да изразим признанието си към дългогодишния му труд за създаване на преподаватели със способности за научна работа? Със статията само се прави опит за подбуждане на любопитството към приносите на достоен учен, успял да сплоти завършилите различни специалности в авторски екип, интегриращ своята учебна и научно-изследователска работа за изучаване на специфичната проблематика на детското развитие в предучилищна и начална училищна възраст. Ангажирал се отговорно с подготовката на детски и начални учители с висше образование и положил основите на проспериращия Педагогически факултет, в който издаването на най-новите трудове на преподавателите ги извисява в педагогическата общност на учените от страната и чужбина.

Основателно е търсенето на отговори по въпросите: кой е проф. д.п.н. Марин Люлюшев? Популярни ли са днес принципите, от които се е ръководил за учредяване на периодичния печатен орган на факултета? Измерими ли са положените от него усилия с получените резултати?...

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В съзнанието на своите съвременници – студенти, преподаватели, общественици проф. д.п.н. Марин Люлюшев е създал спомени за енергичен, добронамерен колега, преподавател, учител и приятел, който винаги си поставя постижима цел, умело я реализира и продължава да преследва нова, по-висока. Знаехме, че се буди в 3,00 часа. Работи упорито по административни дейности – учебни планове, учебни програми, доклади, съобщения и пр. пр. Подготвя, преработва, допълва лекционните си курсове. Отделя време за научна работа (вж.: Люлюшев 1986; 1993; 1994; 1995; 1996). В сътрудничество с учени от български университети създаде учебник по История на педагогиката (вж.: Люлюшев и др. 1996). Чете, редактира трудове на учени от различни поколения. Пише рецензии, отзиви; сравнява адекватността на отправени препоръки, бележки с

тяхното изпълнение. Към този списък може да се допълнят и много други дейности със студенти, аспиранти, специализанти и пр., и пр.

Винаги е на работното си място в Деканата или в катедра „Педагогика“ след 8,00 часа. Приема, изслушва, съветва студенти, служители, преподаватели. Учтиво посреща гост-лектори, придружава ги до аудиториите, представя ги пред студентите и разкрива научните им приноси. Всестранно се информира за образователния процес във Факултета за детски и начални учители. Консултира аспиранти и дипломанти. Обучава в академично писане и мотивира към самоусъвършенстване желаещите да създават научен текст.

Дълбок поклон пред светлата му памет!

БЕЛЕЖКИ

¹ – да се чете кандидат на педагогическите науки

² – да се чете кандидат на филологическите науки

³ – да се чете кандидат на историческите науки

⁴ – название на обучение за придобиване на научна степен (напр. – кандидат на педагогическите науки) до приемане на ЗВО.

ЛИТЕРАТУРА

Долапчиев, С. (1997). Проф. д-р п.н. Марин Люлюшев – човекът и учителят. *Педагогически алманах*, № 1, 2, 258 – 260. // **Dolapchiev, S. (1997).** Prof. d-r p.n. Marin Lyulyushev – chovekat i uchitelyat. *Pedagogicheski almanah*, № 1, 2, 258 – 260.

Долапчиев, С. (2002). Проф. дпн Марин Люлюшев – учителят и педагогът. *Педагогически алманах*, № 3, 9 – 11. // **Dolapchiev, S. (2002).** Prof. dpn Marin Lyulyushev – uchitelyat i pedagogat. *Pedagogicheski almanah*, № 3, 9 – 11.

Йорданова, Д. и др. (2013). *История на педагогическия факултет*. Велико Търново: Фабер. // **Yordanova, D. i dr. (2013).** *Istoriya na pedagogicheskiya fakultet*. Veliko Tarnovo: Faber.

Люлюшев, М. (1986). *Поглед върху учебното дело на българската емиграция в Румъния през Възраждането*. София: Наука и изкуство. // **Lyulyushev, M. (1986).** *Pogled varhu uchebnoto delo na balgarskata emigratsiya v Rumaniya prez Vazrazhdaneto*. Sofiya: Nauka i izkustvo.

Люлюшев, М. (1993). Вместо увод. *Педагогически алманах*, № 1, 11 – 12. // **Lyulyushev, M. (1993).** *Vmesto uvod. Pedagogicheski almanah*, № 1, 11 – 12.

Люлюшев, М. (1994). Факел на българската просвета в Букурещ (125 години от основаването на Букурещкото българско училище). *Педагогически алманах*, № 1, 2, 141 – 166. // **Lyulyushev, M. (1994).** *Fakel na balgarskata prosveta v Bukuresht (125 godini ot osnovavaneto na Bukureshtkoto balgarsko uchilishte)*. *Pedagogicheski almanah*, № 1, 2, 141 – 166.

Люлюшев, М. (1995). Огнище на просвета, култура и надежда (пред прага на 135-годишнина на Брайлското българско училище). *Педагогически алманах*, № 1, 2, 126 – 159. // **Lyulyushev, M. (1995).** *Ognishte na prosveta, kultura i nadezhda (pred praga na 135-godishnina na Brailskoto balgarsko uchilishte)*. *Pedagogicheski almanah*, № 1, 2, 126 – 159.

Люлюшев, М. (1996). Огнище на българската просвета в Пloeщ (пред прага на 130-годишнина на Пloeщкото българско училище). *Педагогически алманах*, № 1, 2, 70 – 96. // **Lyulyushev, M. (1996).** *Ognishte na balgarskata prosveta v Ploesht (pred praga na 130-godishnina na Ploeshtkoto balgarsko uchilishte)*. *Pedagogicheski almanah*, № 1, 2, 70 – 96.

Люлюшев, М. и др. (1996). *История на педагогиката*. Велико Търново: Абагар. // **Lyulyushev, M. i dr. (1996).** *Istoriya na pedagogikata*. Veliko Tarnovo: Abagar.

Петров, П. (1995). История на педагогиката – един съвременен университетски учебник. *Педагогически алманах*, № 1, 2, 228 – 236. // **Petrov, P. (1995).** *Istoriya na pedagogikata – edin savremenен universitetski uchebnik*. *Pedagogicheski almanah*, № 1, 2, 228 – 236.

Петрова, В. (2013). Проф. д.п.н. Марин Люлюшев за развитие на научния потенциал в младите преподаватели. *Педагогически алманах*, № 1, 191 – 200. // **Petrova, V. (2013).** Prof. d.p.n. Marin Lyulyushev za razvitie na nauchniya potentsial v mladite prepodavateli. *Pedagogicheski almanah*, № 1, 191 – 200.

Чакъров, Н. (1971). *Педагогиката като наука*. София: Народна просвета. // **Chakarov, N. (1971).** *Pedagogikata kato nauka*. Sofia: Narodna prosveta.